

Utjecaj nobelovaca na hrvatsku akademsku farmaciju

Nikola Kujundžić

Nakon 700 godina duge tradicije ljekarništva, hrvatska je farmacija, utemeljenjem studija farmacije na Sveučilištu u Zagrebu 1882. g., dobila znanstvene temelje. Od tada je ne mali broj nastavnika na tom studiju imalo za učitelje najveće znanstvenike u povijesti znanosti - nobelovce. Povratkom u našu sredinu oni su donosili znanje, iskustvo i duh okružja u kojem su boravili. Navesti ćemo i kratko opisati oblik i razinu njihove suradnje. Ta suradnja svakako je jedan od ključnih razloga zbog kojih je, kako akademska tako i industrijska farmacija u hrvatskoj tijekom cijelog dvadesetog stoljeća bila na europskoj razini.

Dobitnici Nobelove nagrade kod kojih su nastavnici studija farmacije na Sveučilištu u Zagrebu boravili kao postdoktorandi, doktorandi, asistenti ili suradnici bili su: Albert Szent-Györgyi (1893-1986) (Nobelova nagrada za medicinu 1937); Svante Arrhenius (1859-1927) (kemija 1903); Niels Bohr (1885-1962) (fizika 1922); Karl Landsteiner (1868-1943) (medicina, 1901); Frederick Hopkins (1861-1947) (medicina 1929); Hans Fischer (1881-1945) (kemija 1930); Richard Kuhn (1900-1967) (kemija 1937). Posebice snažan utjecaj na organsku i farmaceutsku kemiju imao je Vladimir Prelog (1906-1998) (kemija 1975) i u manjoj mjeri Lavoslav Ružička (1887-1976) (kemija, 1939). S navedenim nobelovcima surađivalo je 19 znanstvenika koji su bili povezani sa studijem farmacije. Neki od njih veći ili manji dio svoje karijere proveli su i na drugim znanstvenim institucijama (Medicinski fakultet u Zagrebu, Medicinski fakultet u Rijeci, Prirodoslovno-matematički fakultet u Zagrebu, Institut *Ruđer Bošković*, *Pliva* i dr.), pa je utjecaj navedenih nobelovaca mnogo širi.

Spomenuti ćemo i nekolicinu drugih svjetski poznatih znanstvenika koji su imali velik utjecaj na hrvatsku farmaciju (Aleksander Tschirch, sir Christopher Ingold, Ralph G. Wilkins).